МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
SZKOŁA GŁÓWNA GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE
POZNAŃ UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES
POLITECHNIKA WARSZAWSKA

Факультет автоматизації і комп'ютерних систем

XII Міжнародна науково-технічна
Internet-конференція

«Сучасні методи, інформаційне, програмне та технічне забезпечення систем керування організаційно-технічними та технологічними комплексами»

27 листопада 2025

КИЇВ НУХТ 2025

Матеріали XII Міжнародної науково-технічної Internet-конференції «Сучасні методи, інформаційне, програмне та технічне забезпечення систем керування організаційно-технічними та технологічними комплексами», 27 листопада 2025 [Електронний ресурс]. – К: НУХТ, 2025. – 388 с. – Режим доступу: https://nuft.edu.ua/naukova-diyalnist/naukovi-konferencii.

У матеріалах конференції наведено доповіді за напрямами: автоматизація процесів керування технологічними процесами та комплексами, інтелектуальні системи керування та аналізу даних, інтегроване автоматизоване керування організаційно-технічними системами, інформаційні системи керування у виробництві та освіті. Видання містить програму і матеріали Міжнародної науково-технічної конференції.

Матеріали конференції будуть корисні науковим та інженерно-технічним працівникам, виробничникам, потенційним інвесторам, студентам вищих закладів освіти та всім, хто пов'язаний з харчовою промисловістю та автоматизацією.

Подано в авторській редакції.

Редакційна колегія:

Голова програмного комітету:
С. В. Токарчук, канд. техн. наук, доц., проректор з наукової роботи НУХТ

Голова організаційного комітету:
С. В. Токарчук, канд. техн. наук, доц., проректор з наукової роботи НУХТ

Заступники голови оргкомітету:
Я. В. Смітюх, канд. техн. наук, доц., завідувач кафедри автоматизації та комп'ютерних технологій систем управління НУХТ

С. В. Грибков, д-р техн. наук, доц., завідувач кафедри інформаційних технологій, штучного інтелекту та кібербезпеки НУХТ

Секретаріат оргкомітету:
М. С. Романов, канд. техн. наук, доц., доцент кафедри автоматизації та комп'ютерних технологій систем управління НУХТ

М. П. Костіков, канд. техн. наук, доц., доцент кафедри інформаційних технологій, штучного інтелекту та кібербезпеки НУХТ

М. П. Грама, доктор філософії, старший викладач кафедри інформаційних технологій, штучного інтелекту та кібербезпеки НУХТ

ISBN 978-966-612-391-9 **© НУХТ, 2025**

УДК 004.9

Модель для розпізнавання емоцій в українському мовленні

О. С. Солодка, М. П. Костіков

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Автоматизоване розпізнавання емоцій (AEE) важливе у сферах, де людські реакції слугують сигналом, наприклад, у робототехніці для створення адаптивних сервісних роботів, у маркетингу для персоналізації контенту, а також у освіті для покращення методологій сприйняття [1].

Традиційно є 2 напрями розвитку моделей розпізнавання емоцій у мовленні (SER). Перший фокусується на аналізі акустико-просодичних характеристик, де ключовий параметр — частота основного тону (F0), що корелює з рівнем збудження [2]. Другий базується на лексико-семантичному аналізі, визначаючи стан за вжитими лемами, емотивними ключовими словами і навіть специфічними синтаксичними конструкціями чи словами-паразитами.

На жаль, просодична модель нездатна відрізнити радість і гнів (однаковий рівень збудження), а лексична модель «глуха» до сарказму, де тон суперечить змісту. Для ефективного розпізнавання необхідно врахувати повний контекст ситуації [3]. Тому передові моделі (SOTA) є мультимодальними, поєднуючи акустичні та текстові ознаки для імітації людського сприйняття.

Втім, для української комплексної мультимодальної моделі SER досі не створено. Це зумовлено не відсутністю ресурсів, а їх роз'єднаністю. Є корпуси для текстового аналізу емоцій (напр., EmoBench-UA) і якісні моделі розпізнавання мовлення (ASR), та відсутній головний компонент — великий, валідований і публічно доступний корпус емоційного мовлення (аудіо + транскрипція + емоційна мітка). Розроблення такої моделі відкриває шлях до створення інструментів моніторингу психічного здоров'я, наприклад, для ранньої діагностики депресії чи ПТСР за голосом. У комерційному секторі це дозволило б автоматизувати аналіз якості в українськомовних колцентрах, підвищуючи ефективність бізнесу та заощаджуючи ресурси.

Основний виклик при створенні такої системи — надзвичайна складність і вартість збирання й розмітки даних. Головна проблема у зборі «природного», а не «награнного» емоційного мовлення, адже моделі, навчені на акторських даних, демонструють низьку ефективність у реальних умовах. Також є ризик упередженості моделі через недостатню репрезентацію діалектів і вікових груп.

Метою є аналіз підходів, проєктування архітектури мультимодальної моделі SER для української і визначення вимог до корпусу даних для навчання.

Література

1. Al-Nafjan A., Al-Musallam M., Al-Wabil A., et al. (2020) A Review of sensors for human emotion recognition, *Sensors,* 20(3), 592.

2. Dzedzickis A., Kaklauskas A., Bucinskas V. (2020) Human Emotion Recognition: Review of Sensors and Methods, *Sensors,* 20(3), 592.

3. Kosti R., Alvarez J. M., Recasens A., Lapedriza A. (2017) Emotion recognition in context, *Mat. IEEE Conf. CVPR,* 1667–1675.